

Lausunto Fölin vammaisalennuksen ehtomuutoksesta

Kaupunginhallitus 28.04.2025 § 111
363/08.01.00.01/2025

Valmistelija

Hallintojohtaja Riitta Luotio ja yhdyskuntatekniikan päällikkö Mika Hirvi

Turun seudullisen joukkoliikenteen Fölin strategian yhtenä painopisteenä on palvelun luotettavuus ja laatu. Föli pyrkii erityisesti kehittämään ja selkiyttämään toimintansa suunnitelmallisuutta ja prosesseja. Keskeisenä arvona toiminnassa on asiakaslähtöisyys sekä hyvä asiakasymmärrys.

Turun seudullinen joukkoliikenne Föli suunnittelee muutoksia vammaisalennuksen myöntämisperusteisiin ja käytäntöihin. Ehdotettavassa muutoksessa ei oteta kantaa itse etuun tai sen määrään, vaan se koskee ainoastaan Fölin vammaisalennuksen saamisen edellytyksiä. Tavoitteena on siirtyä tietoturvallisempaan ja yhtenäisempään menettelyyn ottamalla käyttöön EU:n vammaiskortti alennuksen myöntämisen perusteena. Samalla luovuttaisiin nykyisestä paperihakemusprosessista.

Föli on kevättalvella pyytänyt lausuntoa kaikilta Föli-kuntien vammaisneuvostoilta sekä Varhalta liittyen suunniteltuun vammaisalennuksen ehtomuutokseen. Saaduissa lausunnoissa korostettiin erityisesti hyvää asiakasviestintää asiasta sekä vammaisasiakkaiden yhdenmukaista kohtelua.

Oheismateriaali:

- Kooste kuntien vammaisneuvostojen lausunnoista.

Tällä hetkellä Fölin vammaisalennuksen saamiseksi vaaditaan lääkärintodistus Fölin omaan hakemuslomakkeeseen. Lomake toimitetaan Fölin asiakaspalvelupisteeseen, jossa asiakasryhmätieto merkitään asiakkaan tietoihin taustajärjestelmään. Alennuksen myöntämisperusteena on pysyvä yleinen toiminnanvaja, jonka haittaluokka on vähintään 8. Mahdollisen saatto-oikeuden lääkäri määrittelee samassa todistuksessa. Alennus myönnetään ainoastaan vammaisille, joiden kotikunta on Föli-alueella.

Muutoksella on useita hyötyjä:

- Selkeä ja yhdenmukainen käytäntö:

Yhtenäinen prosessi poistaa tulkinnanvaraisuuden

- Yhdenvertainen ja tasapuolinen menettely:

Muutos varmistaa, että alennuksen myöntämisen kriteerit ovat samat kaikille ja asiakkaat ovat samassa asemassa.

- Parempi tietoturva ja tietosuojat:

Paperihakemuksista luopuminen parantaa sekä tietojen säilyttämisenturvallisuutta että henkilötietojen suojaa. Sähköinen käsittely vähentää asiakirjojen katoamisen tai luvattoman pääsyn riskiä ja varmistaa, että tietoja käsitellään tietosuojasäädösten mukaisesti.

- Lääkärien työn helpottaminen:

Haaita-astetta ei tarvitse määritellä erikseen alennuksen myöntämistä varten, mikä keventää terveydenhuollon hallinnollista taakkaa.

- Asiakkaille sujuvampi asiointi:

Lääkäriajan varaaminen ja erillisenlomakkeen täyttäminen eivät ole enää tarpeen, mikä helpottaa alennuksen hakemista.

Muutoksen keskeiset ehdotukset:

- EU:n vammaiskortti otetaan käyttöön vammaisalennuksen ainoana perusteena.
- Alennus pysyy samanlaisena, noin 30 prosentin alennus Fölin kausi- ja arvolutauksista, saatto-oikeus mahdollinen.
- Luovutaan paperihakemusmenettelystä.
- Nykyiset vammaisalennukset muutetaan määräaikaikaisiksi. Alennuksen voimassaolo määrittyy EU:n vammaiskortin voimassaolon mukaan.
- Annetaan siirtymäaika, jotta asiakkaat voivat todistaa alennusoikeutensa EU:n vammaiskortilla.
- Palvelupiste käytäntö säilyy, eli alennusoikeus päivitetään edelleen Fölin matkakortille palvelupisteissä.
- Kotikuntaehto säilyy, asiakkaan kotikunnan tulee olla Föli -alueella.
- Henkilöllisyys, kotikunta ja vammaiskortti sekä mahdollinen saatto-oikeus (EU:n vammaiskortin A-merkintä) tarkastetaan palvelupisteellä.

Mahdolliset vaikutukset ja haasteet

- Kaikki nykyiset alennukseen oikeutetut eivät välttämättä saa EU:n vammaiskorttia, esimerkiksi vakuutusyhtiöltä korvauksia saavat asiakkaat (jotka eivät ole Kelan tukien piirissä) voivat jäädä alennuksen ulkopuolelle.
- Nykyiset pysyvät alennusoikeudet muutetaan määräaikaikaisiksi.
- Vaatii hyvää tiedottamista, jotta kaikki olemassa olevat asiakkaat tavoitetaan siirtymäajan sisällä.
- Fölin tavoitteena on säilyttää vammaisalennus, mutta samalla siirtä tietoturvalisempaan ja selkeämpään menettelyyn sekä määrittää yhtenäiset kriteerit.

Turun kaupungin Seudullinen joukkoliikenne Föli on pyytänyt Naantalin kaupunginhallitukselta lausuntoa kysymykseen:

Voidaanko siirtä käyttämään EU:n vammaiskorttia ainoana myöntöperusteena Fölin vammaisalennuksen saamiseksi 1.1.2027 alkaen?

Naantalin kaupungin vammaisneuvosto on käsitellyt Fölin vammaiskorttiuudistusta 26.3.2025 kokouksessa.

Vammaisneuvosto on tuolloin todennut asiasta seuraavaa:

"- Suhtaudumme asiaan myönteisesti uudistukseen, ja ymmärrämme Fölin taholla olevan muutostarpeen.

- Toivomme että Föli varmistaa, ettei uudistuksessa synny vammaisryhmien välillä väliinputoajia, jos EU-vammaiskortti tulee ainoaksi tavaksi osoittaa alennus.

- Alennuksen tulee koskea myös vammaisia, jotka eivät kuulu A- avustus kategoriaan.

- Tarvitsemme kohtuullisen pitkän siirtymäajan, EU-vammaiskortti ei ole vielä kovin yleinen."

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) tuli voimaan vuoden 2025 alussa.

Uusi laki ei aseta mitään vammaisryhmää lain soveltamisen ulkopuolelle tai rajaa sitä, kenellä on oikeus tiettyihin palveluihin. Lain myötä

päätöksentekijät joutuvat miettimään palvelujen järjestämistapoja uudelleen.

Vammaispalvelulaki määrittelee vammaisen henkilön siten, että palveluja myönnetään henkilöille, joilla on pitkäaikainen fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite.

EU:n vammaiskortin voi saada henkilö, jolla on voimassa oleva päätös etuudesta tai palvelusta, joka oikeuttaa korttiin. Tämä vois sisältää esimerkiksi Kelan vammaistuet, eläkettä saavan hoitotuen tai vammaispalvelulain mukaiset palvelut, kuten henkilökohtaisen avun tai kuljetuspalvelun. Korttia haetaan Kelasta ja hakemukseen tulee liittää päätös tuesta tai palvelusta, jonka perusteella korttia haetaan.

Ratkaisuvalta: Kuntalaki § 39, kohta 3

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Naantalin kaupunginhallitus lausuu asiasta seuraavaa:

Kaupunginhallitus suhtautuu uudistukseen myönteisesti.

Käyttönoton yhteydessä tulee kohtuullisilla mukautuksilla varmistaa, että mikään vammaislain mukainen ryhmä ei jää edun ulkopuolelle, vaan käyttöönotto johtaa yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen menettelyyn. Uudistuksen ei tule kaventaa vammaisen henkilön mahdollisuuksia matkustamiseen ja liikkumiseen tai asettaa heille esteitä yhteiskuntaan osallistumiselle.

Uudistuksesta tiedottamisen tulee olla kattavaa, jotta siirtymäaikaan 1.1.2027 mennessä kaikki etuun oikeutetut tavoitetaan ja kohderyhmään kuuluvat ehtivät hankkia etuun tarvittavan EU-vammaiskortin.

Päätös Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.